

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

دعای پیش از مطالعه

اَللّٰهُمَّ اَخْرِجْنِيْ مِنْ ظُلُمَاتِ الْوَهْمِ وَاكْرِمْنِيْ بِنُوْرِ الْفَهْمِ
اَللّٰهُمَّ افْتَحْ عَلَيْنَا اَبْوَابَ رَحْمَتِكَ وَاَنْشُرْ عَلَيْنَا خَزَائِنَ عُلُوْمِكَ
بِرَحْمَتِكَ يَا اَرْحَمَ الرَّاحِمِيْنَ

پروردگارا، خارج کن مرا از تاریکی های فکر و گرامی بدار به نور فهم
پروردگارا، بگشای بر ما در های رحمت را و بگستران کنج های دانشت را به امید رحمت
تو ای مهربان ترین مهربانان

بیایید به حقوق دیگران احترام بگذاریم

دوست عزیز، این کتاب حاصل دسترنج چندین ساله ی مؤلف، مترجم و ناشر آن است. تکثیر و فروش آن به هر شکلی بدون اجازه از پدیدآورنده کاری غیراخلاقی، غیرقانونی، غیرشرعی و کسب درآمد از دسترنج دیگران است، نتیجه ی این عمل نادرست، موجب رواج بی اعتمادی در جامعه و بروز پی آمدهای ناگوار در زندگی و محیط ناسالم برای خود و فرزندانمان می گردد.

درسنامه اصطلاحات پزشکی

ویژه کارشناسی ارشد رشته‌ی اپیدمیولوژی

تألیف و گردآوری:

دکتر عباس عباسی قهرمانلو

«رتبه ۱۳ دکتری تخصصی (Ph.D) اپیدمیولوژی علوم پزشکی ایران»

سرشناسه

: عباسی قهرمانلو، عباس، ۱۳۶۸ -

عنوان و نام پدیدآور

: AGK درسنامه اصطلاحات پزشکی: ویژه کارشناسی ارشد رشته‌ی اپیدمیولوژی [کتاب] / تألیف و

گردآوری عباس عباسی قهرمانلو.

مشخصات نشر

: تهران: آناهید گستر خلیلی، ۱۴۰۳.

مشخصات ظاهری

: ۸۲ص: جدول؛ ۲۲ × ۲۹ س.م.

شابک

: 978-622-4907-71-4

وضعیت فهرست‌نویسی

: فیپا

موضوع

: پزشکی -- اصطلاح‌ها و تعبیرها -- راهنمای آموزشی

Medicine -- Terminology -- Study and teaching

همه‌گیرشناسی -- راهنمای آموزشی

Epidemiology -- Study and teaching

رده‌بندی کنگره

: R۱۲۳

رده‌بندی دیویی

: ۶۱۰/۱۴

شماره کتابشناسی ملی

: ۹۸۷۱۸۴۳

انتشارات آناهید گستر خلیلی

نام: AGK درسنامه اصطلاحات پزشکی

(ویژه کارشناسی ارشد رشته‌ی اپیدمیولوژی)

تألیف و گردآوری: دکتر عباس عباسی قهرمانلو

ناشر: آناهید گستر خلیلی

نوبت و سال چاپ: اول. ۱۴۰۳

شمارگان: ۱۰۰۰

چاپ و صحافی: گیلان

مدیر تولید: امیرحسین خلیلی

مدیر فنی و هنری: مریم آرده

تایپ و صفحه‌آرایی: آرزو راضی

بهاء: ۱۷۰۰۰۰ تومان

آموزشگاه/ فروشگاه: ۰۲۱۶۶۵۶۸۶۲۱

مرکز پخش: ضلع جنوب غربی میدان انقلاب . جنب بانک پارسیان . مجتمع تجاری پارس . طبقه اول

مدیر فروش: ۰۹۱۹۱۶۸۵۹۷۰ (ارتباط از طریق پیامک)

 agkpublisher@gmail.com

 www.agkins.com

طلیحه سخن مدیر تولید:

سپردن کار به اهلش نشانه‌ی خردمندی است.

برای تولید بسته‌های آموزشی تمام تلاش خود را به کار گرفته‌ایم تا محصولی شایسته را تقدیم شما عزیزان نماییم.

مجموعه‌ای که پیش روی شماست براساس معتبرترین و به‌روزترین منابع کنکور و به قلم مجرب‌ترین اساتید تألیف شده است و مطالعه آن موجب صرفه‌جویی در زمان و هزینه شما خواهد شد. ارائه بالاترین آمار قبولی در کنکور کارشناسی ارشد و دکتری در دهه اخیر بیان‌گر توانایی این مجموعه در راستای اهداف آموزشی خود می‌باشد. اینک با اتکا به تجربه‌ای ۱۷ ساله می‌توانیم ادعا کنیم که مجموعه حاضر، بی‌شک از جمله کامل‌ترین و به‌روزترین بسته‌های آموزشی موجود در عرصه کنکور می‌باشد.

❧ برخی از ویژگی‌های بسته‌های آموزشی:

- منطبق با معتبرترین و به‌روزترین منابع کنکور
- گردآوری و تألیف توسط مجرب‌ترین اساتید کنکور
- تدریس مطالب از سطح پایه تا پیشرفته به بیان ساده و روان
- انتقال بهتر مفاهیم با استفاده از شکل، جدول و نمودار
- تألیف مبتنی بر نحوه‌ی طراحی سوالات کنکور
- مطالعه یک منبع منسجم به جای مطالعه چندین منبع مختلف
- منبعی خودآموز و بدون نیاز به مدرس

اینک علاوه بر مطالعه بسته‌های آموزشی استفاده از خدمات و محصولات زیر را به عنوان ضمانتی برای قبولی به شما داوطلبان عزیز توصیه می‌کنم؛

❧ آزمون‌های آزمایشی: خوش بود گر محک تجربه آید به میان

داوطلب شجاع کیست؟ داوطلبی است که خود را مورد سنجش (خود را با خود) و ارزیابی (خود را با دیگران) قرار دهد تا پیش از کنکور به نقاط ضعف خود پی ببرد و آن‌ها را تقویت نماید. آزمون‌های آزمایشی دارای یک برنامه‌ریزی منسجم است و به شما اولتیماتوم می‌دهد. یعنی شما باید در یک زمان معین مطالب معینی را مطالعه نمایید.

آزمون‌های آزمایشی مجموعه دارای سوالات استاندارد، پاسخنامه تشریحی و کارنامه تحلیلی می‌باشد. صادقانه شرکت در آزمون‌های آزمایشی را به شما عزیزان توصیه می‌کنم.

❧ مشاوره تخصصی و برنامه‌ریزی: زیر نظر حرفه‌ای‌ها درس بخوانید ...

در صورتی که نمی‌توانید با توجه به زمان آزادتان برنامه‌ی مطالعاتی استاندارد را برای خود تدوین کنید حتماً از افراد متخصص کمک بخواهید. افرادی که تجربیات خود را صادقانه در اختیار شما قرار می‌دهند و برنامه‌ریزی مناسب با شرایط شما را انجام می‌دهند.

📖 کتاب تست:

کوچک‌ترین واحد یادگیری در کنکور، تست است.

شما می‌توانید برای این‌که سطح یادگیری خود را پس از مطالعه بسنجید از کتاب‌های تست مجموعه (تست کنکور) و ماطراحان (تست‌های تألیفی) استفاده کنید. این کتاب‌ها به‌صورت موضوعی طبقه‌بندی شده‌اند و می‌توانند نحوه‌ی طرح سوالات کنکور و سطح آن‌ها را به‌صورت واضح به شما نشان دهند.

📖 درسنامه‌های نکات داغ و کتاب‌های الگوریتم مناسب‌ترین منابع برای دوران مرور و جمع‌بندی:

بیش‌تر داوطلبان حین مطالعه نگران خلاصه‌نویسی و مرور آموخته‌های خود هستند و برای خلاصه‌نویسی زمان زیادی را صرف می‌کنند. اینک به شما مژده می‌دهیم که این‌بار زمان به نفع شما در حال گذر است و دیگر با استفاده از درسنامه‌های نکات داغ و کتاب‌های الگوریتم نیاز به خلاصه‌نویسی ندارید.

شما می‌توانید نظرات، انتقادات و پیشنهادهای سازنده خود را در مورد بسته‌های آموزشی به شماره‌تلفن همراه ۰۹۱۹۱۶۸۵۹۷۰ فقط و فقط پیامک نمایید.

مشاور و مدیر تولید

امیرحسین خلیلی

طلیحه سخن مؤلف:

دانشجویان گرامی

با توجه به این که رقابت در کنکور رشته‌ی اپیدمیولوژی فوق‌العاده فشرده است و با توجه به تعدد منابع، اکثر دانشجویان از حجم بالای مطالب گلایه‌مندند. درس اصطلاحات پزشکی به‌تنهایی یک ماده درسی در کنکور ارشد اپیدمیولوژی می‌باشد. همچنین در کنکور دکتری اپیدمیولوژی نیز حداقل هر سال ۷-۸ واژه از این درس در سؤالات دیده می‌شود. بنابراین قویاً توصیه می‌شود؛ این ماده درسی را جدی بگیرید. با تکیه بر تجربه‌ای که در تألیف پاسخنامه تشریحی مجموعه کنکورهای اپیدمیولوژی و هم‌چنین IQB فرهنگ و اصطلاحات اپیدمیولوژی این درسنامه را آماده کردیم که علی‌رغم کاهش حجم، کلیدی‌ترین و پرتکرارترین واژه‌ها را آورده‌ایم که مطالعه این درس را آسان کرده باشیم. امیدوارم این درسنامه بتواند نیازهای دانشجویان هدف را برآورده سازد.

با احترام

دکتر عباس عباسی قهرمانلو

فهرست مطالب

صفحه

فصل و عنوان

۹		A
۱۷		B
۲۴		C
۳۸		D
۴۱		E
۴۴		F
۴۶		G
۴۷		H
۴۹		I
۵۳		J
۵۴		K
۵۵		L
۵۷		M
۶۱		N
۶۴		O
۶۵		P
۶۹		Q
۷۰		R
۷۴		T
۷۶		U
۷۷		V
۷۹		W
۸۰		X
۸۱		Y
۸۲		Z

A	
ABATEMENT	کاهش
فرآیندی قانونی و منظم برای به حداقل رساندن و یا کاهش زیان‌های بهداشتی عوامل محیطی	
ABC APPROACH	برای محافظت علیه بیماری‌های آمیزشی
خودداری، پایداری در جفت‌گزینی و استفاده از کاندوم برای پیشگیری، راهبرد جدیدی است برای جلوگیری از انتشار و مبارزه با بیماری‌های منتقله از راه تماس جنسی. این نگرش درحقیقت نوعی آموزش کاربردی از مسائل جنسی است که برای تعدیل نگرش تکیه منحصر بر «خودداری» تدوین شده و نکاتی مانند تماس جنسی سالم و راه‌های جلوگیری از حاملگی را نیز در بردارد.	
ABORTION RATE	میزان سقط جنین
برآوردی از تعداد سقط جنین در مدت یک‌سال برای هر یک‌هزار زن در سن باروری	
ABORTION RATIO	نسبت سقط جنین
برآوردی (درصد) از تعداد سقط جنین در یک‌سال برای هر یک‌صد تولد زنده در همان سال	
ABSUSSA	طول
فاصله‌ای روی محور افقی (محور X) که از محل برخورد محور عمودی (محور Y) نگاره شروع و در جای مشخصی (نقطه P) پایان می‌گیرد.	
ABSOLUTE EFFECT	اثر مطلق
نتیجه یک مواجهه که نه به‌صورت نسبت، بلکه به‌صورت تفاوت بین میزان‌ها، نسبت‌ها و میانگین‌های مربوط به عوامل خطر یک عارضه بیان می‌شود. به تعریف واژه RISK DIFFERENCE نیز توجه شود.	
ABSOLUTE POVERTY LEVEL	سطح فقر مطلق
درآمدی که با کم‌تر از آن نمی‌توان حداقل نیازهای غذایی و غیرغذایی را به‌دست آورد. کم‌ترین درآمدی که یک فرد، یک خانواده یا یک گروه برای تأمین حداقل مواد لازم برای زنده ماندن لازم دارد.	
ABSOLUTE RISK (AR)	خطر مطلق
احتمال وقوع یک پیشامد (معمولاً) ناخواسته در جامعه تحت مطالعه تعداد پیشامد مورد نظر در یک گروه تقسیم بر تعداد افراد گروه	
ABSOLUTE RATE	میزان مطلق
کسری حاصل از تقسیم تعداد افراد مبتلا به یک عارضه بهداشتی (مثل یک بیماری خاص، مرگ) بر تعداد افراد (شخص، زمان) در جامعه‌ی تحت مطالعه که در یک دوره زمانی معین در معرض خطر بوده‌اند. به تعریف واژه‌ی EVENT RATE و RATE RATIO نیز توجه شود.	
ABSOLUTE RISK INCREASE (ARI)	افزایش خطر مطلق
مقدار مطلق خطر وقوع عارضه‌ی ناخواسته در گروه زیر درمان، منهای خطر مطلق همان عارضه در گروه شاهد. درحقیقت همان تفاوت خطر RISK DIFFERENCE می‌باشد. به زبان دیگر نسبت افراد زیر درمان که دچار عارضه می‌شوند منهای نسبت افراد گروه شاهد که به همان عارضه مبتلا می‌شوند. به تعریف واژه NAMBER NEEDED TO HARM (NNH) نیز توجه شود.	

B

میزان زمینه	BACKGROUND LEVEL, RATE
مقداری از یک ماده زیان‌بار و یا یک عامل بیماری‌زا و یا میزان بروز یک واقعه که به‌طور طبیعی و جدا از عامل و یا عوامل تحت مطالعه در زمان و مکان خاصی مشاهده می‌گردد.	
نگاره ستونی	BAR CHART
(مترادف با نمودار ستونی، یکی از انواع نگاره‌ها برای نمایاندن داده‌های ناپیوسته (DISCRETE DATA))	
پرستاری جداکننده	BARRIER NURSING
(مترادف با جداسازی بالینی (BEDSIDE ISOLATION) نوعی پرستاری از بیمار مبتلا به بیماری عفونی در بیمارستان که امکان انتقال عامل عفونت از بیمار به سایر بیماران را به حداقل برساند.	
داده‌های پایه	BASELINE DATA
یک مجموعه اطلاعاتی که در آغاز مطالعه جمع‌آوری می‌شود.	
میزان تکثیر اولیه	BASIC REPRODUCTIVE RATE
اندازه‌ای از متوسط تعداد عفونت‌هایی که به‌وسیله یک فرد آلوده در مراحل ابتدایی یک همه‌گیری، یعنی زمانی که تقریباً تمامی تماس‌ها حساس هستند، به‌وجود می‌آید.	
قضیه بایز	BAYES' THEOREM
این قضیه در همه‌گیرشناسی برای به‌دست آوردن احتمال ابتلا به بیماری در گروهی از افراد که دارای مشخصه معینی هستند و همچنین در رابطه با میزان بیماری در جامعه مورد بررسی (احتمال پیشین) و احتمال نسبی وجود نشانه‌ی مورد نظر در افراد سالم و بیمار به‌کار می‌رود. شناخته شده‌ترین کاربرد قضیه بایز در تحلیل تصمیم‌گیری بالینی CLINICAL DECISION ANALYSIS است. احتمال ابتلا به بیماری در صورت وجود یک نشانه‌ی خاص به‌نام احتمال پسین POSTERIOR PROBABILITY موسوم است. احتمال کلی وجود بیماری در جامعه و یا تخمین این احتمال قبل از اطلاع از وجود و یا عدم نشانه به نام احتمال پیشین PRIOR PROBABILITY معروف است.	
آماره بایز	BAYESIAN STATISTICS
روشی در نتیجه‌گیری‌های آماری از داده‌ها که بر پایه احتمالات بیان شده در فرضیه شروع می‌شود و با استفاده از اطلاعات به‌دست آمده در مطالعه (مثل مدل آماری لجستیک LOGISTIC MODEL) سعی می‌کنند احتمالات پیشین را که در فرضیه بیان شده بود، تعدیل نمایند. احتمالات تعدیل شده‌ای که به این ترتیب به‌دست می‌آیند، به نام احتمال پسین POSTERIOR PROBABILITIES معروف هستند.	
همه‌گیری رفتاری	BEHAVIORAL EPIDEMIC
نوعی از همه‌گیری که (به‌جای یک خرده‌زیست‌مند مهاجم و یا عامل بیماری‌زای فیزیکی) به یک عامل روانی مثل تلقین و یا بعضی الگوهای رفتاری منتسب شده باشد. طبیعت واگیر یک رفتار، تنها به انتقال از فرد به فرد مربوط نمی‌شود، به تأکید و پشت‌بندی اجتماعی نیز بستگی پیدا می‌کند.	
عامل خطر رفتاری	BEHAVIORAL RISK FACTOR
یک خصوصیت فردی و یا رفتاری که وجودش احتمال وقوع یک نتیجه خاص را افزایش می‌دهد، بدون این‌که لزوماً باعث وقوع نتیجه باشد.	

C	
CALIBRATION	ترازش
تنظیم یک ابزار اندازه‌گیری و یا درجه‌بندی نتایج به‌دست آمده از کاربرد آن ابزار بر مبنای یک معیار از پیش تعیین شده	
CAMBELL COLLABORATION	هم‌کوشان کمبیل
یک سازمان غیرانتفاعی و مستقل بین‌المللی برای کمک به مسائل اجتماعی، رفتاری و آموزشی	
CANCER EPIDEMIOLOGY	همه‌گیرشناسی سرطان
شاخه‌ای تخصصی از همه‌گیرشناسی برای مطالعه عوامل مؤثر بر وقوع بیماری‌های سرطانی، پیش‌سرطانی و عوارض آن‌ها. نشانگرهای اصلی در این مطالعات عبارت‌اند از بروز، شیوع، بقاء و مرگ و انواع سرطان‌ها.	
CANCER MORTALITY: INCIDENCE RATIO	نسبت مرگ به بروز سرطان
این نسبت یکی از چند نشانگری است که برای ارزیابی کیفیت داده‌های مربوط به سرطان نیز مورد استفاده است. کاربرد اصلی این نسبت در مطالعات مربوط به سیر طبیعی و یا میزان‌های بقاء در بدخیمی‌ها می‌باشد. نسبت مرگ به بروز عبارت است از: تعداد موارد مرگ از یک سرطان مشخص در یک زمان طولانی، بخش بر تعداد موارد بروز همان سرطان در همان مدت‌زمان. یکی از موارد استفاده از این نسبت در همه‌گیرشناسی سرطان‌ها، برآورد موارد بروز سرطان در شرایط عدم ثبت سرطان است.	
CANON	قانون
یک قاعده جاافتاده و رسمی که نحوه اجرای یک فرآیند را بیان می‌کند و تنها به‌صورت رسمی و به سختی قابل تغییر می‌باشد.	
CAPTURE – RECAPTURE METHOD	روش گیر و بازگیر
روشی برای برآورد اندازه یک جمعیت و یا قسمتی از آن با استفاده از دو یا چند منبع اطلاعاتی به ظاهر ناکامل از آن جمعیت. بهترین برآورد جمعیت مورد بررسی از تقسیم حاصل‌ضرب نمونه‌های شمارش شده در هر یک از منابع اطلاعاتی، بر تعدادی که در هر دو نمونه شمارش شده‌اند، به‌دست می‌آید. اگرچه روش گیر و بازگیر محدودیت‌هایی نیز دارد ولی برای برآورد جمعیت‌های گریزپا مثل معتادان، آوارگان و یا خیابان‌گردها کاربرد دارد.	
CARRIER	حامل
انسان یا حیوانی که یک عامل بیماری‌زای عفونی خاص را بدون داشتن علائم واضح در خود جای داده و بتواند به‌صورت یک منبع عفونت آن را به دیگران منتقل کند. حامل بودن یک فرد می‌تواند در نتیجه‌ی یک عفونت بدون نشانه‌ی بالینی (عفونت ناپیدا) به‌وجود بیاید که به نام حامل سالم و یا حامل بدون نشانه معروف است.	
CARRYING CAPACITY	ظرفیت جمعیتی
برآورد تعداد افرادی که یک منطقه، یک کشور و یا کره زمین می‌تواند نیازهایشان را برآورده و نگهداری کند.	
CARRYOVER EFFECT	اثر منتقله
۱. تورش BIAS ناشی از باقی‌مانده اثر مواجهه قبلی در دوره مطالعه بعدی برای یک مواجهه دیگر. ۲. در کارآزمایی بالینی چلیپایی CROSSOVER CLINICAL TRIAL به شرایطی گفته می‌شود که اثر درمان اولیه هنوز در دوره زمانی بعد برای ارزیابی درمان بعدی ادامه داشته باشد. ۳. در مطالعاتی که اعضای جفت بدن (چشم، دست، ران) برای ارزیابی اثرات داروهای موضعی انتخاب و هر کدام درمان متفاوتی دریافت می‌کنند، اگر اثرات این داروها به عضو دیگر، که داروی دیگری را دریافت کرده است، منتقل شود، نتیجه مطالعه دچار آلودگی CONTAMINATION می‌گردد.	

D	
DISABILITY ADJUSTED LIFE YEARS (DALY)	عمر بدون ناتوانی
برآوردی از بار بیماری BURDEN OF DISEASE در یک جامعه معین و به عبارتی دیگر شاخصی از سلامت جمعیت POPULATION HEALTH. نحوه محاسبه عمر بدون ناتوانی به این شکل است که وزن ناتوانی را در سن تقویمی ضرب می کنند تا برآوردی از بار تحلیلی ناتوانی به دست آورند.	
DEDUCTION	قیاس
بحثی استدلالی از کل به جزء. این برخورد اگرچه می تواند در بعضی شرایط منطقی درست باشد ولی کاربرد محدودی در زمینه علوم دارد.	
DEGREE OF FREEDOM (DF)	درجه آزادی
تعداد مقایسه های مستقلی که می توان بین اعضای یک نمونه آماری انجام داد. به عبارت دیگر تعداد ابعاد مستقلی از تغییرات در یک نمونه بر مبنای مدل نمونه گیری.	
DEMOGRAPHIC ENTRAPMENT	تله گیر شدن جمعیت
(مترادف تله جمعیتی Demographic Trap). قرار گرفتن یک جمعیت که؛ ۱. تعداد آن بیش از ظرفیت جمعیتی CARRYING CAPACITY محیط زندگی آن باشد. ۲. جای دیگری برای مهاجرت نداشته باشد. ۳. قدرت وارد کردن خوراک و سایر مایحتاج خود را نیز نداشته باشد. قبل از این که اسیر تله گیر شود، بعضی نشانه ها مثل بروز ناامنی و کشمکش در آن مشاهده می شود.	
DENSITY CASE COTROL STUDY	مطالعه مورد شاهدهی تراکمی
نوعی از مطالعه مورد شاهدهی که شاهدهای آن به نحوی انتخاب می شوند که به همان اندازه موردها در گروه (هم گروه) تحت مطالعه قرار گرفته باشند. یعنی سرانجام شخص - سال هر دو گروه مورد و شاهد مساوی باشد. روش انجام کار نمونه گیری تراکمی DENSITY SAMPLING می باشد.	
DENSITY SAMPLING	نمونه گیری تراکمی
روشی برای انتخاب شاهدها در یک مطالعه مورد شاهدهی CASE CONTROL STUDY که در آن موردها از بین بیماران جدید (موارد بروز) که در طی یک زمان مشخص شناسایی می شوند، انتخاب و شاهد مناسب با هر مورد نیز همزمان با مورد و در طول مدت مطالعه انتخاب می شود. در این روش می توان از تورش ناشی از تغییر شدت مواجهه در طول زمان جلوگیری کرد و نیازی به مزمن بیماری کمیاب RARE DISEASE ASSUMPTION نیز نداشت.	
DEPENDENCY RATIO	نسبت سرباری
نسبت کودکان و سالخوردگان یک جامعه به کل جمعیت، به عبارت دیگر نسبت افراد غیرفعال اقتصادی به افرادی که از نظر اقتصادی فعال هستند.	
DEPENDENT VARIABLE	متغیر وابسته
۱. متغیری که مقدارش بسته به تغییر متغیر(های) دیگر در رابطه تحت بررسی تغییر پیدا کند. ۲. در نگرش آماری، متغیر وابسته متغیری است که می توان مقادیر آن را با استفاده از معادله رگرسیون (بازگشتی) پیش بینی نمود.	
DENSITY CASE-CONTROL STUDY	همه گیرشناسی توصیفی
آن دست از مطالعات و فعالیت های همه گیرشناختی (مثل مراقبت SURVEILLANCE) که یا جنبه توصیفی آنها به مراتب قوی تر از جنبه های تحلیل آن می باشد و یا آن که در گسترده توصیفی - تحلیلی بیش تر در قسمت توصیفی قرار می گیرد. توصیف وقوع بیماری و سایر ویژگی های مربوط به سلامت و بهداشت در جمعیت های انسانی.	

E	
EARLY DETECTION OF DISEASE	بیماریابی زودرس
شناسایی یک بیماری در مراحل اولیه سیر طبیعی آن NATURAL HISTORY OF THE DISEASE. بیماریابی زودرس هم می‌تواند از راه تشخیص بالینی زودرس EARLY CLINICAL DETECTION و هم از راه غربالگری SCREENING در جمعیت انجام شود.	
EARLY WARNING SYSTEM	نظام هشدار زودرس
در برنامه‌های مراقبت از بیماری‌ها به اقداماتی گفته می‌شود که برای شناسایی هرچه زودتر هر نوع انحراف از فراوانی و انتشار طبیعی یک پدیده مورد توجه انجام می‌گیرد.	
ECOLOGICAL CORRELATION	هم‌بستگی بوم‌شناختی
نوعی هم‌بستگی بین دو متغیر بر مبنای پژوهشی که واحدهای تحت مطالعه آن به‌جای افراد از اجتماعات تشکیل شده باشد.	
ECOLOGICAL FALLACY	مغالطه بوم‌شناختی
(مترادف با تورش جمعی Aggregation Bias، تورش بوم‌شناختی Ecological Bias). ۱. تورش در نتیجه‌گیری به‌علت این‌که رابطه بین متغیرها که در سطح جمعیت به‌دست آمده است. لزوماً ممکن است در سطح فردی آن جمعیت صدق نکند. ۲. نوعی خطا در نتیجه‌گیری به‌علت عدم تشخیص سطوح متفاوت سازمانی.	
ECOLOGICAL STUDY	مطالعه بوم‌شناختی
نوعی از مطالعات همه‌گیرشناختی که در آن واحد مطالعه به‌جای فرد، یک گروه از افراد می‌باشند. مطالعات بوم‌شناختی برای برنامه‌ریزی و تصمیم‌گیری در مواردی که تمامی جامعه مورد توجه است. مانند سیاست‌های عمومی در سطح استانی، منطقه‌ای و یا کشوری مفید و حتی ضروری می‌باشد.	
EFFECT MEASURE	اندازه اثر
کمیتی که مقدار اثر یک عامل را بر خطر وقوع و یا فراوانی یک عارضه یا پیامد بهداشتی تعیین می‌کند. سه نوع از این اندازه‌ها عبارت‌اند از: جزء منتسب ATTRIBUTABLE FRACTION که تعداد مواردی از بیماری را که به عامل مورد نظر مربوط می‌شود، اندازه‌گیری می‌کند. تفاوت میزان RATE DIFFERENCE که تعداد اضافی موارد و یا مقدار خطر اضافی مرتبط به عامل خطر را تعیین می‌کند و نسبت میزان‌ها RATE RATIO که تأثیر عامل مورد نظر در افزایش تعداد موارد و یا خطر وقوع موارد را نشان می‌دهد.	
EFFECT MODIFICATION	تعدیل اثر
(مترادف با تعدیل‌کننده اندازه اثر). ایجاد تغییر در اندازه اثر عامل مورد مطالعه به‌وسیله یک عامل دیگر	
EFFECT MODIFICATION	کارسازی
بیان‌کننده مقدار تأثیر یک روش درمانی، یک برنامه اجرایی و یا اقدام بهداشتی درمانی در شرایط خاص است که در رابطه با نتیجه مورد انتظار از آن ارزیابی می‌شود. کارسازی عبارت است از مقدار هم‌خوانی بین نتیجه به‌دست آمده از یک مداخله بهداشتی با نتیجه مورد انتظار از آن اقدام به زبان دیگر. اندازه‌ای از مقداری از اهداف یک اقدام بهداشتی که در عمل اتفاق می‌افتد و قابل اندازه‌گیری می‌باشد.	
EFFICACY	کارایی
عبارت است از مقدار بازده مفید مداخله بهداشتی در مناسب‌ترین شرایط آرمانی است که کارایی بر پایه‌ی نتایج به‌دست آمده از کارآزمایی‌های شاهددار تصادفی شده اندازه‌گیری شود.	

F	
عامل	FACTOR
۱. یک رخداد، ویژگی و یا هر موجودیت قابل تعریف دیگری که بتواند در سلامت و یا پدیده‌های تعریف شده دیگر تغییراتی به وجود بیاورد. ۲. مترادفی برای متغیر مستقل و یا به عبارت دقیق‌تر، یک متغیر مستقل که با استفاده از مرزهای عددی انتساب مشاهدات را به گروه‌هایی که از نظر کیفیتی با یکدیگر تفاوت دارند، نشان می‌دهد.	
طرح فاکتوریل	FACTORIAL DESIGN
روشی برای طراحی یک تجربه یا مطالعه با اطمینان از این‌که تمامی سطوح عامل تحت بررسی در تمامی سطوح عوامل دیگر مورد بررسی وجود داشته باشد.	
تجمع خانوادگی	FAMILY AGGREGATION
تجمع مواردی از یک بیماری در خانواده. دلایل وقوع چنین حالتی می‌تواند زمینه ارثی (ژنتیکی)، عوامل محیطی، رفتارهای خانوادگی و یا مجموعه‌ای از آن‌ها باشد. در برخورد با چنین وضعیتی باید به تورش بیماریابی ASCERTAINMENT BIAS نیز توجه کامل مبذول داشت.	
موارد تماس خانوادگی	FAMILY CONTACT DISEASE
مواردی از بیماری در افراد خانواده یک کارگر که به علت مواجهه کارگر با مواد سمی و بیماری‌زا در محل کار و انتقال آن به منزل به وجود می‌آید.	
مطالعه خانوادگی	FAMILY STUDY
مطالعه همه‌گیرشناختی یک یا تعدادی خانواده. این واژه برای بیان فعالیت‌های مراقبت از انتشار بیماری (سل) در یک خانواده نیز به کار رفته است. در زمینه ژنتیک، عبارت است از مطالعه خانواده‌هایی که دارای ویژگی‌های غیرعادی می‌باشند برای تعیین وجود تجمع خانوادگی و دلایل آن.	
خانواده بسته	FAMILY NUCLEAR
گروهی از افراد از یک و یا حداکثر دو نسل متوالی، مانند زن و شوهر و فرزندان که از راه خونی، ازدواجی، فرزندخواندگی با یکدیگر بستگی داشته باشند.	
میزان کشته‌ها	FATALITY RATE
میزان مرگ در گروهی از افراد که به طور هم‌زمان دچار یک واقعه (مانند بلایای طبیعی) شده‌اند.	
بررسی قابلیت اجرا	FEASIBILITY STUDY
مطالعه ابتدایی برای تعیین عملی بودن یک برنامه بهداشتی و یا یک مطالعه بزرگ و هم‌چنین ارزیابی عواملی که ممکن است بر عملی بودن آن تأثیر داشته باشند.	
باردهی	FECUNDITY
قدرت تولید فرزندان زنده	
باروری	FERTILITY
به دنیا آوردن نوزاد زنده	
نسبت باروری	FERTILITY RATIO
نسبت باروری = $\frac{\text{دختران کمتر از ۱۵ سال}}{\text{تعداد زنان ۱۵-۴۹ ساله}} \times \text{هزار}$	

G	
میزان کلی باروری	GENERAL FERTILITY RATE
$\text{میزان کلی باروری} = \frac{\text{تعداد کل تولدهای زنده در یک منطقه در یک سال}}{\text{متوسط جمعیت زنان ۱۵-۴۴ سال در همان منطقه و در همان سال}} \times 1000$	
جمعیت کلی	GENERAL POPULATION
تمام افراد یک جمعیت POPULATION که در حوزه‌های جغرافیایی مانند مملکت، منطقه و شهر حضور دارند، تمام ساکنان یک منطقه.	
تعمیم‌پذیری	GENERALLIZABILITY
درجه قابلیت تعمیم نتایج به‌دست آمده از یک مطالعه به جمعیت و یا گروه‌هایی که در آن مطالعه شرکت نداشته‌اند.	
اثر نسلی	GENERATION EFFECT
(مترادف با اثر هم‌گروهی COHORT EFFECT). تغییرات حاصله در حالت سلامت هم‌گروه‌های تولد BIRTH COHORT در یک جمعیت، به‌علت تغییر شرایط محیط و اجتماع در دوره زمانی هر کدام از هم‌گروه‌ها	
زمان تولد	GENERATION TIME
فاصله بین دریافت عفونت و اوج عفونت‌زایی در میزبان در مواردی که انتقال عفونت از شخص به شخص انجام می‌گیرد. فاصله بین موارد، متناسب با زمان تولید می‌باشد.	
آسیب‌شناسی جغرافیایی	GEOGRAPHICAL
(مترادف با جغرافیای پزشکی Medical Geography). بررسی مقایسه‌ای تغییرات بیماری‌ها و میرایی در کشورها و یا مناطق مختلف در یک کشور.	
هدف	GOAL
حالتی دلخواه همراه با زمان مشخصی که برای دستیابی به آن در نظر گرفته شده است.	
درجه عفونت	GRADIANT OF INFECTION
دامنه اثر عفونت در میزبان، از عفونت ناپیدا تا بیماری کشنده که با واکنش میزبان اندازه‌گیری می‌شود.	
بارپذیری	GRAVIDITY
تعداد کل حاملگی‌های یک زن، بدون توجه به این که آیا به تولد زنده منجر شده است یا خیر.	
میزان ناخالص تولیدمثل	GROSS REPRODUCTION RATE
(مترادف با ضریب خام تولیدمثل). متوسط تعداد فرزندان دختری که یک زن می‌تواند داشته باشد، به‌شرطی که تا پایان سال‌های باروری خود زنده باشد و این که در تمام این مدت تحت تأثیر میزان‌های باروری اختصاصی - سنی محل خود قرار گیرد و نسبت جنسی فرزندانی که به دنیا می‌آورد با نسبت سنی جاری فرقی نداشته باشد. این شاخص اندازه‌ای از سطح باروری جایگزین REPLACEMENT LEVEL FERTILITY (و یا جایگزینی نسل) بدون در نظر گرفتن میرایی است.	
مقیاس گوتمن	GUTTMAN SCALE
یک مقیاس رتبه‌ای برای طبقه‌بندی نمودن پاسخ‌های داده شده به یک سوال به‌صورتی که هر طبقه نسبت به طبقه قبلی از قدرت بیش‌تری برخوردار باشد.	

H

HALO EFFECT	اثر هاله‌ای
۱. تأثیری که آگاهی مشاهده‌کننده از خصوصیات مشاهده‌شونده (جدا از ویژگی‌های تحت بررسی) بر مشاهده وارد می‌کند. ۲. تأثیری (غالباً مفید) که رفتار، توجه و دلسوزی ارائه‌دهنده خدمات بهداشتی در برخورد با بیمار، بدون توجه به نوع خدمات پزشکی ارائه شده بر بیمار باقی می‌گذارد.	
HANDICAP	معطلیت
کاهش قابلیت انجام یک وظیفه‌ی اجتماعی در یک فرد به‌علت نقص عضو IMPAIRMENT یا ناتوانی، آموزش ناکافی برای انجام وظیفه محوله و یا شرایط دیگر.	
HANDICAP FREE LIFE EXPECTANCY	امید زندگی بدون معطلیت
تعداد متوسط سال‌های مورد انتشار برای زندگی بدون معطلیت افراد یک جامعه به‌شرطی که الگوهای جاری میرایی و معطلیت تغییر نکند.	
HAPHAZARD SAMPLE	نمونه بختکی
انتخاب گروهی از افراد برای انجام یک مطالعه بدون توجه به این‌که آیا این افراد نمونه‌ی گویایی از جامعه کل هستند یا خیر.	
HAWTHORNE EFFECT	اثر هاتورن
تأثیری (غالباً مثبت و مفید) که قرار داشتن در یک مطالعه بر فرد وارد می‌کند.	
HAZARD	مخاطره
۱. قابلیت یک ماده یا وضعیت برای ایجاد پیامد سوء ۲. (مترادف با جبر ابتلا FORCE OF MORBIDITY، میزان بروز آنی INSTANTANEOUS INCIDENCE RATE). سنجشی نظری از احتمال وقوع یک واقعه، مانند مرگ و یا مورد جدید بیماری، در واحد زمانی که فرد در معرض خطر قرار دارد.	
HEALTH ADJUSTED LIFE EXPECTANCY	امید زندگی منطبق بر سلامت
امید زندگی بر پایه‌ی سال‌های زندگی که از نظر کیفیت استاندارد (تطبیق) شده‌اند.	
HEALTH EXPECTANCY	امید سلامت
این واژه به متوسط زمان مورد انتظار برای یک فرد در حالت سلامت خاص اشاره دارد، به شرطی که الگوهای جاری میرایی و وضعیت بهداشتی که با کمک روش‌های همه‌گیرشناختی و استفاده از آمار حیاتی به‌دست می‌آیند، ثابت بماند.	
HEALTH INDEX	شاخص سلامت
بیانی ریاضی از حالت سلامت یک اجتماع	
HEALTH INDICATOR	نشانگر سلامت
متغیری که به‌طور مستقیم قابل اندازه‌گیری بوده و نشان‌دهنده وضع سلامت یک اجتماع می‌باشد. این اندازه‌گیری‌ها را می‌توان به‌عنوان اجزایی برای محاسبه شاخص سلامت HEALTH INDEX به‌کار گرفت.	

I	
IATROGENIC EFFECT	عوارض درمان‌زاد
اثرات ناخواسته بر سلامت در نتیجه اقدامات حرفه‌ای صاحبان حرفه‌های بهداشتی	
IDIOSYNCRASY	ویژگی فردی
یک ویژگی و یا خاصه‌ی معین در یک فرد. در زمینه همه‌گیرشناسی دارویی PHARMACO EPIDEMIOLOGY به معنی واکنش غیرعادی در مقابل داروهای تجویز شده که غالباً ریشه ژنتیکی نیز دارند، مورد استفاده قرار دارد.	
ILLNESS BEHAVIOR	رفتار ناخوشی
بر خورد فرد با علائم غیرطبیعی بدن	
IMMUNITY ACTIVE	ایمنی فعال
ایمنی که در واکنش به تحریک پادگنی در فرد به وجود می‌آید و معمولاً با ایجاد پادتن همراه است.	
IMMUNITY NATURAL	ایمنی طبیعی
مقاومت ذاتی در مقابل یک عامل بیماری‌زا که بسته به نوع میزبان تفاوت می‌کند، نمونه آن مقاومت انسان در مقابل بیماری سگ‌های جوان Canine Distemper می‌باشد.	
IMMUNITY PASSIVE	ایمنی انفعالی
ایمنی که در نتیجه انتقال پادتن ساخته شده در میزبان دیگری به وجود می‌آید. خواه این انتقال به صورت طبیعی انجام گیرد، مانند انتقال از مادر به نوزاد و یا به صورت مصنوعی از راه وارد کردن ترکیبات حاوی پادتن تولید شده در یک میزبان به بدن میزبانی دیگر.	
IMMUNITY SPECIFIC	ایمنی اختصاصی
تغییر در پاسخ‌گویی بدن به یک جسم خارجی در نتیجه ایمن‌سازی و یا مواجهه قبلی با آن جسم.	
IMMUNIZATION LATENT	ایمن‌سازی نهفته
ایجاد ایمنی در میزبان به دلیل وقوع اتفاقی و یا متناوب عفونت بدون نشانه و مخفی	
IMPACT FACTOR	قدرت تأثیر
نوعی اندازه‌گیری از میزان تأثیر یک مقاله یا مجله از راه شمارش مواردی که مقاله یا مجله مورد نظر در مقالات پژوهش‌گران دیگر مورد استفاده قرار گرفته است.	
INCEPTION RATE	میزان آغازین
میزان وقوع حمله‌های بیماری در یک جمعیت.	
INCIDENCE DENSITY	تراکم بروز
متوسط میزان بروز بر مبنای شخص-زمان	
INAPPARENT INFECTION	عفونت ناپیدار
وجود عفونت در میزبان بدون وجود نشانه‌های قابل تشخیص بالینی	
INCEPTION COHORT	هم‌گروه آغازین
گروهی از افراد که بلافاصله بعد از قرار گرفتن در یک وضع خاص بهداشتی شناسایی شده و برای مطالعات بعدی تحت نظر قرار می‌گیرند. کوتاهی در تشکیل هم‌گروه آغازین غالباً به تورش‌های شدید در مطالعات مربوط به سیر طبیعی بیماری NATURAL HISTORY OF DISEASE منجر می‌شود.	

بانک سوالات

جمع آوری سوالات کنکور کاردانی به کارشناسی
کارشناسی ارشد و دکتری به صورت فصل بندی شده

سوالات تألیفی

تألیف سوالات مشابه کنکور

جامع

حاوی تمامی مطالب و نکات لازم
برای کنکور براساس منابع

الگوریتم

چکیده‌ی تمامی مطالب و نکات لازم
برای کنکور براساس منابع

دریافت نمونه‌ی کتاب به صورت رایگان

www.agkins.com

بانک سوالات

جمع آوری سوالات کنکور کاردانی به کارشناسی
کارشناسی ارشد و دکتری به صورت فصل بندی شده

سوالات تألیفی

تألیف سوالات مشابه کنکور

جامع

حاوی تمامی مطالب و نکات لازم
برای کنکور براساس منابع

الگوریتم

چکیده‌ی تمامی مطالب و نکات لازم
برای کنکور براساس منابع

دریافت نمونه‌ی کتاب به صورت رایگان

www.agkins.com

جامع

حاوی تمامی مطالب و نکات لازم
برای کنکور براساس منابع

الگوریتم

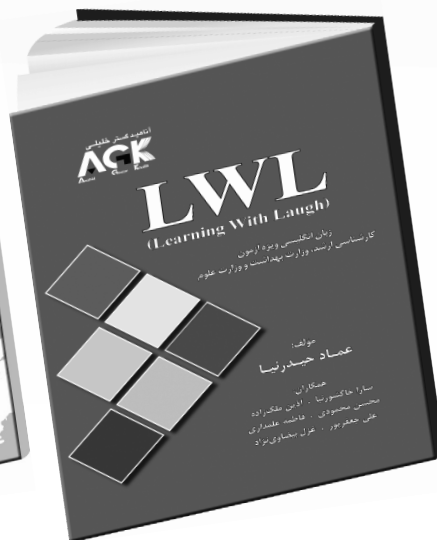
چکیده‌ی تمامی مطالب و نکات لازم
برای کنکور براساس منابع

بانک سوالات

جمع آوری سوالات کنکور کاردانی به کارشناسی
کارشناسی ارشد و دکتری به صورت فصل بندی شده

سوالات تألیفی

تألیف سوالات مشابه کنکور

دریافت نمونه‌ی کتاب به صورت رایگان

www.agkins.com

بانک سوالات

جمع آوری سوالات کنکور کاردانی به کارشناسی
کارشناسی ارشد و دکتری به صورت فصل بندی شده

سوالات تألیفی

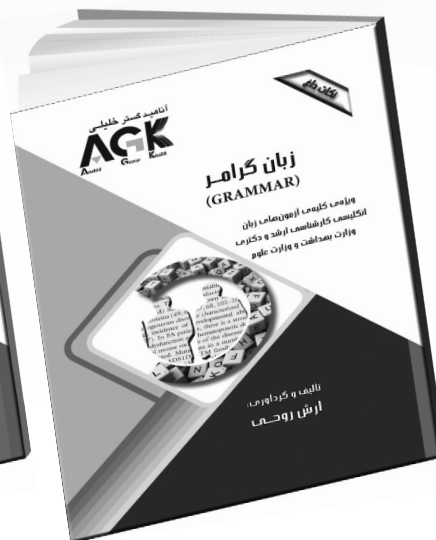
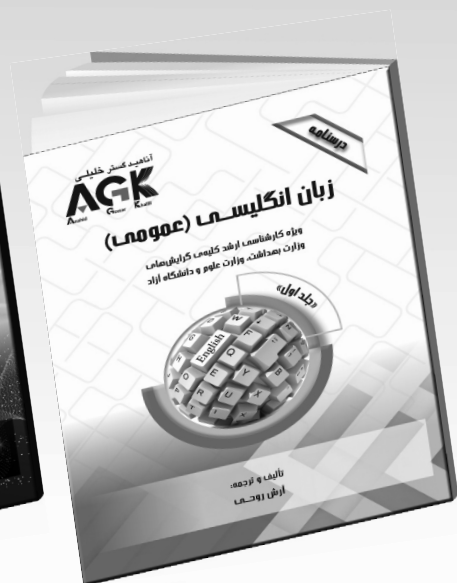
تألیف سوالات مشابه کنکور

جامع

حاوی تمامی مطالب و نکات لازم
برای کنکور براساس منابع

الگوریتم

چکیده‌ی تمامی مطالب و نکات لازم
برای کنکور براساس منابع

دریافت نمونه‌ی کتاب به صورت رایگان

www.agkins.com

شماره تماس با نمایندگی‌های فعال و رسمی آناهید گستر خلیلی

شماره تماس	نمایندگی	شماره تماس	نمایندگی
۰۹۱۰۱۷۱۱۸۷۲	سبزوار (آقای شریفان)	۰۹۹۱۳۷۱۳۷۵۰	اراک (آقای حسینی)
۰۹۹۱۳۷۱۳۷۴۱	شاهرود (آقای سلمانی)	۰۹۱۹۹۱۰۱۲۴۸	اردبیل (خانم عاصمی‌زاده)
۰۹۱۹۹۱۰۱۲۴۹	شهرکرد (خانم تقی‌پور)	۰۹۱۹۹۱۰۱۲۴۱	ارومیه (آقای آرمیون)
۰۹۱۹۵۷۳۰۱۵۲	شیراز (آقای فروردین / خانم هوشمندی)	۰۹۱۹۶۳۲۱۸۵۲	اسفراین (خانم اسماعیل‌زاده)
۰۹۱۹۳۷۱۳۷۴۲	فسا (خانم شعبانی)	۰۹۱۹۵۷۳۰۱۵۰	اصفهان (آقای کیانی)
۰۹۱۹۵۷۳۰۱۴۹	قزوین (خانم چگینی)	۰۹۱۹۵۷۳۰۱۵۴	اهواز (آقای دکتر رضازاده)
۰۹۱۹۷۷۸۱۹۴۷۱	کرج (آقای دکتر علیرضاپور)	۰۹۱۹۰۹۸۰۳۱۸	ایلام (آقای دکتر بوچانی)
۰۹۱۳۱۹۸۱۲۷۰	کرمان (خانم ضمانتی‌یار)	۰۹۱۹۶۸۵۳۱۱۶	بروجرد (آقای احمدی‌صدر)
۰۹۱۹۵۷۳۰۱۴۸	کرمانشاه (آقای ابراهیمی)	۰۹۹۱۳۷۱۳۷۴۹	بم (خانم سرحدی‌نژاد)
۰۹۱۹۵۳۷۱۸۹۰	کوهدشت (خانم یاریان)	۰۹۱۹۵۹۰۷۲۰۳	بیرجند (آقای دکتر بهروان)
۰۹۱۹۹۱۰۱۲۴۷	گرگان (آقای شاه‌علی)	۰۹۱۹۵۷۳۰۱۴۷	تبریز (خانم عاصمی‌زاده)
۰۹۱۹۵۷۳۳۱۷۹	مراغه (آقای صمدی)	۰۹۰۱۳۷۳۷۸۹۶	جهرم (آقای یاعلی جهرمی)
۰۹۹۱۳۷۱۳۷۴۴	مشهد (خانم دکتر شجاعی)	۰۹۱۹۹۱۰۱۲۴۰	جیرفت (خانم دکتر محمدی)
۰۹۱۹۵۷۳۳۱۷۹	میاندوآب (آقای صمدی)	۰۹۱۹۲۷۰۵۸۷۸	خرم‌آباد (خانم میر)
۰۹۱۹۶۳۵۰۷۶۸	نیشابور (آقای موسوی)	۰۹۱۹۵۷۳۰۱۵۳	رشت (خانم تنها)
۰۹۱۹۵۷۳۳۲۸۴	هرمزگان (آقای زارعی)	۰۹۱۹۶۸۲۹۲۸۰	رفسنجان (آقای یوسفی)
۰۹۱۹۵۷۳۰۱۵۵	همدان (آقای سوری)	۰۹۱۹۹۱۰۱۲۴۵	زاهدان (آقای مهمان‌دوست)
۰۹۱۹۵۹۰۷۲۰۴	یاسوج (آقای مرتضوی)	۰۹۱۹۲۷۰۵۸۷۱	زنجان (خانم دکتر هوشیار)
۰۹۱۹۹۱۰۱۲۴۳	یزد (خانم آزاد)	۰۹۱۹۷۷۸۱۹۴۴	ساری (آقای دکتر اکبری)

بانک کتاب ناهید

«هر کتابی، از هر انتشاراتی را از ما بخواهید»

✓ جامع‌ترین بانک کتاب

✓ تحویل روزانه

✓ ارسال به تمامی نقاط کشور

✓ سفارش کتاب به صورت تلفنی و آنلاین

www.NIBS.ir

کتاب دانشگاهی، فنی و مهندسی، علوم پزشکی، علوم انسانی، عمومی،
ادبی، مذهبی، کمک آموزشی، کودک و نوجوان و کتاب نفیس

فروشگاه: تهران - خیابان انقلاب - روبه روی درب اصلی دانشگاه تهران

پاساژ فروزنده - طبقه همکف - پلاک ۳۳۱

تلفن: ۶۶۴۸۹۳۷۵ - ۰۲۱ - ۶۶۴۸۹۳۴۹ - ۰۲۱